

Matkaraportti

Savukosken kunnan Sokliin valmistautumishankkeen projektisihteeri Janne Mukkala osallistui 3. – 5.6.2009 Levillä Suomen Kaivosyrittäjät ry:n Kittilän Levillä järjestämään kaivosseminaariin. Seminaarin yhteydessä vierailtiin sekä Northland-Resources:n Kolari-Pajalan kaivosalueella että Suurikuusikon kultakaivoksella. Projektisihteeri osallistui Kolarin ja Pajalan matkalle. Suurikuusikossa käyntiin ei ollut enää tarvetta maaliskuussa 2009 tehdyn vierailun vuoksi. Kaksipäiväisen seminaariosion esiintyjälistalla oli varsin nimekäs johtuen 4.6.2009 pidetyistä Suurikuusikon kultakaivoksen virallisista avajaisista. Seminaarin avauspuheenvuoron piti Suomen kaivosyrittäjät ry:n puheenjohtaja Harri Siitonen. Siitonen toivotti seminaariväen sydämellisesti tervetulleeksi Kittilän Leville. Siitosen jälkeen omat terveisensä seminaari väelle toivat muiden järjestäjien edustajat, Kimmo Lotvonen Lapin liitosta sekä elinkeinoministeri Mauri Pekkarinen.

Pekkarisen puheessa Soklin kaivoshankkeen kannalta keskeistä antia oli kannanotot hankkeen rautatielinjauksiin. Valtion näkökulmasta Soklin ratalinjausta mietittäessä eri toimintojen väliset synergiaedut tulisi ottaa huomioon. Tällä Pekkarinen varmasti tarkoitti matkailun, metsätalouden ja mahdollisesti Kevitsan kaivoksen tarpeita, ja ratavaihtoehtoa VE2. Toisaalta hän korosti myös Barent – yhteyden tärkeyttä, joka taas puoltaisi itäisiä ratavaihtoehtoja VE1 ja VE3. Pekkarinen sivusi puheenvuorossaan myös uudistuvaa kaivoslakia. Jos Suomeen ollaan perustamassa uraanikaivosta, valtioneuvosto käsittelee asian. Kunnille on jäämässä veto-oikeus uraanikaivoksen perustamiseen alueelleen. Soklin tapauksessa tämä tarkoittaa sitä että jos yhtiö hakee lupaa Soklin malmion uraanin hyödyntämiselle uuden kaivoslain voimaantulon jälkeen vuoden 2011 alussa, Savukosken kunnalle jää asiassa viimeinen sana. Kunnallisen demokratian mukaan edettäessä kuntalaisen päättävät uraanikaivoksen kohtalon. Yara on tässä vaiheessa hakemassa ympäristölupaa malmion fosfaatin ja rautamalmin hyödyntämiselle. Niobin hyödyntäminen tulee mahdollisesti kysymykseen myöhemmin jos keksitään tekniikka, jolla se saadaan taloudellisesti toteutettua. Pekkarisen lisäksi valtiovaltaa seminaarissa edusti kansanedustaja Marjo Matikainen-Kallström.

Pyhäsalmen kaivoksen johtaja Teuvo Jurvansuu piti ensimmäisen seminaariesityksen. Jurvansuu ihmetteli, miksi kaivosmiehiltä aina kysytään *kuinka kauan teidän kaivos vielä toimii?* Ei muilta yrittäjiltä kysytä *koska meinaat tehdä konkurssin?* Onko kaivostoiminta jotenkin epävarmaa ja toimijat epäluotettavia ja toiminta voi loppua tuosta vain.

Krister Söderholm Kevitsa Mining Oy:stä harmitteli omassa osuudessaan TEM:n hitautta kaivoslupien käsittelyssä. Kevitsa Mining Oy on jättänyt hakemuksen kaivospiiristä joulukuussa 2006, asia on vielä kesken. Ympäristölupahakemus Kevitsan kaivoksesta jätettiin 26.6.2007, lupa myönnettiin tätä kirjoitettaessa 2.7.2009. Luvituksen hitautta harmitteli myös GTK:n Pohjois-Suomen yksikön aluejohtaja Risto Pietilä. Vuonna 2007 Suomen maaperän louhinnan arvo oli noin 55 miljoonaa euroa, mikä merkittävästi vähemmän kuin Ruotsissa. Syynä tähän Pietilä pitää kaivosviranomaisista johtuvaa luvituksen hitautta. Luvat saattavat viipyä viranomaiskäsittelyssä jopa puolitoista vuotta. Toinen Söderholmia harmittanut seikka oli Natura 2000 – alueiden ja kaivosten välinen yhteisielo. Natura 2000 – alueen ja turvesuon voi pienimmillään erottaa alle kymmenen metriä leveä metsäautotie, kun taas kaivoksesta jopa seitsemän kilometrin päässä sijaitseva natura-alue saattaa kärsiä kaivoksesta. Söderholm kysyikin, onko Suomessa Natura 2000 – ohjelman myötä menossa uusi *suomettumisen* kausi ja onko koko luonnonsuojelusta tullut *naturalismia*.

Heimo Alaniska, senior adviser Agnico – Eaglen Suurikuusikon kultakaivokselta korosti kaivoksen merkitystä paikallisena työllistäjänä. Suurikuusikon kaivoksen työntekijöistä noin seitsemänkymmentä prosenttia on taustaltaan lappilaisia. Tässä valossa voidaan todellakin puhua

suuresta *lappilaisten* työllistäjästä. Kaivannaisteollisuus ry:n pääsihteeri Olavi Paatsola esitteli kuulijoille uudistuvan kaivoslain sisältöä. Kaivosluvan oikeudellinen arviointi säilyy entisenlaisena. Vakuudet täytyy saada kohtuulliselle tasolle, jotta alkava kaivostoiminta ei kaadu vakuuksiin. Kunnille tulee veto-oikeus vain uraanhankkeissa.

Lauri Siirama esitteli yleisölle Soklin karbonaattimassiivin ja Soklin kaivoshankkeen. Siilinjärven fosforimalmin fosfaattipitoisuus on 3,7 prosenttia kun Soklissa se on jopa 16 prosenttia. Sokli on Yaralle strateginen valinta. Vastaavia malmioita on maailmassa muitakin mutta Yara on päättänyt hyödyntää Soklin, koska Suomi on yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti vakaa maa, jossa varsinaisen kaivostoiminnan voi olettaa tapahtuvan jouhevasti ilman poliittisia tai yhteiskunnallisia ristiriitoja.

Lapin Kullankaivajain Liiton varapuheenjohtaja Mika Telilä hyökkäsi puheenvuorossaan voimakkaasti uutta kaivoslakia ja sitä valmistelleita henkilöitä kohtaan. Nykymuodossaan toteutuessaan uusi kaivoslaki käytännössä lopettaisi koneellisen kullan kaivuun Lapissa. Telilä syytti valmistelijoita väärän tiedon levittämisestä ja huomautti että lakiluonnoksella kumotaan perustuslaillinen oikeus elinkeinotoiminnan harjoittamiseen.

Tapani Salomaa, Keski-Pohjanmaan Aikuisopiston rehtori kertoi oppilaitoksensa tarjoamista täsmäkoulutusvaihtoehdoista kaivosalalla. Aikuisopisto on aiemmin järjestänyt kaivosalan muutoskoulutusta yhteistyössä Keliber Oy:n Kaustisen kaivoksen kanssa tavoitteena kouluttaa kaivokselle kaivosalan ammattilaisia. Uusi kaivosalan perustutkinto lähtee elokuussa 2009. Sen laajuus on 120 opintoviikkoa ja sieltä valmistuvat ovat nimikkeeltään *kaivosmies* ja *rikastaja*.

Teknillisen korkeakoulun kalliorakentamisen professori Pekka Särkkä mainosti TKK:n OTAFOKUS - kaivosalan –täydennyskoulutusta. Koulutusohjelmaan valitaan sopivan pohjakoulutuksen omaavia, diplomi-insinöörejä ja AMK-insinöörejä. Koulutusohjelmaan valitut henkilöt palkataan yrityksiin työsuhteeseen kuuden kuukauden sisällä koulutuksen alkamisesta. Koulutusohjelman kokonaislaajuus on 60 op ja kesto n. 15 kk10-12 aloituspaikkaa. Päätös koulutuksesta tehdään syksyllä 2009.

Northland Exploration Finland Oy:n Kolari – Pajalan kaivosprojektin toimitusjohtaja Jukka Jokela esitteli hankettaan. Kun Kolari-Pajalan kaivosprojektin on täydessä toiminnassa, sen työllistävä vaikutus voi olla jopa yli 1000 henkilöä.

Hankepäällikkö Jarmo Finnilä Keski-Pohjanmaan aikuisopistosta esitteli Minepolis – hankkeen. Hankkeen keskeisenä tavoitteena on välittää keskipohjalaisille yrityksille ja muille toimijoille ajantasaista tietoa uusista kaivoshankkeista ja kaivannaissalan kehityksestä. Tavoitteena on edistää keskipohjalaisten yritysten välistä verkostoitumista ja julkistoimijoiden yhteistyötä kaivannaissalan palvelujen kehittämiseksi. Minepolis järjestää seminaari-iltoja, keskustelutilaisuuksia ja tapaamisia, tutustumismatkoja, asiantuntija-apua sekä tietoa alan töistä kiinnostuneista yrityksistä ja osajista. Hanketta rahoittaa Euroopan aluekehitysrahasto ja valtio Keski-Pohjanmaan liiton koordinoimana sekä alueen kunnat. Hanketta toteutetaan Kokkolan ja Kaustisen seutukunnissa 31.12.2009 asti.

Ilkka Hynynen Pielisen Karjalan kehittämiskeskus PIKES:sta esitteli ProKaivos –hanketta. Hankkeen päätavoitteena on luoda pohjoiskarjalaisia toimittajaverkostoja, jotka tarjoavat itäsuomalaisille kaivoshankkeille ja yrityksille luotettavaa tietoa, työtä ja palvelua. Hanke on avannut internet-sivut www.prokaivos.fi. Prokaivos.fi on kaivosalan verkkopalvelu, joka tarjoaa tietoa kaivostoiminnasta ja alalla toimivista yrityksistä. Sivustolla on myös esillä kaivosalan työpaikkoja sekä koulutusmahdollisuuksia.

Kaiken kaikkiaan Kittilän kaivosseminaari oli erittäin hyödyllinen myös näin kaivosmiehen uransa alkuvaiheessa olevalle henkilölle. Eri näkökulmat kaivostoimintaan ja eri hankkeisiin laajensivat mukavasti toimialan tuntemusta ja loivat uskoa sen kehittymismahdollisuuksiin Lapissa. Vaikka seminaaripäivät olivatkin sisällöltään tiiviitä ja asiantuntijoiden esitykset kiinnostavia, on sanottava että seminaarin kliimaksi saavutettiin vasta Kittilän kaivoseminaarin viimeisillä minuuteilla, aivan kuten draamaan kaareen kuuluu.